

Kaupunkisuunnittelulautakunta 28.04.2021 § 79

§ 79

Lausunnon antaminen Luonnonsuojelun toimenpiteet -hankkeen ohjelmasta ja selvityksistä

Valmistelijat / lisätiedot:
Kuusisto-Hjort Paula
Talusen Mirva
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kaupunkisuunnittelujohtaja Hokkanen Torsti

Kaupunkisuunnittelulautakunta merkitsee tiedoksi oheismateriaalina olevan Luonnonsuojelun toimenpiteet -hankkeen ohjelman ja selvitykset, ja toteaa niiden olevan hyvin laaditut, tarpeelliset ja kaupungin tavoitteiden mukaiset. Kaupunkisuunnittelulautakunta korostaa, että alueiden lopulliset rajaukset ja käyttö ratkaistaan kaavoituksella tai luonnonsuojelualueen perustamispäätöksellä.

Käsittely

Keskustelun aikana Oila Kemppi-Virtasen kannattamana ehdotti asian jättämistä pöydälle lautakunnan seuraavaan kokoukseen.

Keskustelun pöydällepanosta päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko ehdotus hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi sen tulleen yksimielisesti hyväksytyksi.

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta
Päättyi yksimielisesti jättää asian pöydälle lautakunnan seuraavaan 12.5.2021 pidettävään kokoukseen.

Selostus

Tiivistelmä selostuksesta

Luontokato eli luonnon monimuotoisuuden häviäminen on yksi aikamme suurimmista ongelmista. Espoossa siihen voidaan vastata paikallisella tasolla, turvaamalla ja edistämällä Espoon omia luontoarvoja.

Luonnonsuojelun toimenpiteet eli LuonTo on laaja, Espoo Tarinaan pohjautuva hanke, jota on valmisteltu vuosina 2018 - 2021. Hankkeen tavoitteena oli selvittää ja määrittää keinoja, joilla tuetaan olemassa olevia suojelukohteita ja täydennetään luonnonsuojeluverkostoa alueellisesti ja laadullisesti.

Hankkeen tuotoksina valmistuivat Espoon ekologisten yhteyksien nykytilaselvitys, Luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelma ja sen selvitysosa sekä Espoon käytännöt luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Lisäksi vuonna 2020 toteutettiin asukkaille suunnattu viestintäkampanja ”Lumoudu kaupunkiluonnosta”.

Taustaa

Luonnon monimuotoisuuden väheneminen jatkuu maailmanlaajuisesti ja on ilmastonmuutoksen ohella aikamme suurimpia ongelmia. Monimuotoinen luonto turvaa toimivat ekosysteemit, jotka osaltaan mahdollistavat myös ilmastonmuutoksen tasapainottamisen. Ilman näitä toimivia luonnonjärjestelmiä myös ihmisten hyvinvointi ja lopulta elämän edellytykset ovat vaakalaudalla. Vaikka luonnon monimuotoisuuden uhat ja tärkeät ratkaisut ovat globaaleja, tehdään käytännön toimenpiteet lopulta paikallistasolla.

Espoo kasvaa ja rakentuu kiihtyvällä vauhdilla, ja tiiviitä rakentamisen alueita ohjataan myös aiemmin luonnontilaisille alueille. Luonnon ydinalueiden arvokeskittymien ja ekologisten yhteyksien selvittäminen ja säilyttäminen kehittyvässä kaupunkirakenteessa on elintärkeää, jotta voidaan turvata luonnon monimuotoisuus ja toimivat ekosysteemit. Samalla edistetään niiden ihmisille tarjoamia virkistys- ja terveysvaikutuksia sekä muita elintärkeitä ekosysteemipalveluja. Suojeluverkoston lisäksi tarvitaan kaupungin koko toiminnan läpäiseviä käytäntöjä, joilla luonnon monimuotoisuus huomioidaan laajemmin kaikkialla. Monimuotoisuutta voidaan monin paikoin myös edistää ja kehittää.

Luonnonsuojelun toimenpiteet -hankkeen tavoitteet

Luonnonsuojelun toimenpiteet eli LuonTo on laaja, Espoo Tarinaan pohjautuva hanke, joka aloitettiin vuonna 2018. Espoo Tarinan mukaisena tavoitteena on selvittää ja määrittää keinoja, joilla tuetaan olemassa olevia suojelukohteita ja täydennetään luonnonsuojeluverkostoa alueellisesti ja laadullisesti. Espoolaisten asuinympäristön halutaan olevan viihtyisä ja luontoarvot ja luonnon monimuotoisuus halutaan säilyttää. Metsät, pellot ja kulttuurimaisema on tavoitteena huomioida Espoon kaupunkikehityksessä myös jatkossa.

Hankkeen tavoitteena on luonnon arvojen ja monimuotoisuuden turvaaminen ja edistäminen paikallisesti Espoon alueella, noudattaen kansainvälisiä ja valtakunnallisia velvoitteita ja tavoitteita sekä toteuttaen Espoo Tarinaa. Espoon luonnon arvot ja erityispiirteet halutaan säilyttää ja vahvistaa pitkällä aikavälillä, ja luonnon tuottamia toimivia ekosysteemipalveluita turvata ja parantaa.

LuonTo- projektin osa-alueet ovat Ekologisen verkoston nykytilaselvitys (EVN), Luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelma sekä Espoon käytännöt luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Lisäksi hankkeeseen kuului Lumo2020 -viestintäkampanja; Lumoudu kaupunkiluonnosta, jossa viestittiin asukkaille luonnon monimuotoisuuden merkityksestä ja mahdollisuuksista vaikuttaa sen edistämiseen.

Ekologisen verkoston nykytilaselvityksen tavoitteena on muodostaa kokonaiskuva Espoon ekologisen verkoston nykytilasta, löytää luonnon arvokeskittymiä ja päivittää ekologisten yhteyksien tilanne.

Luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelman tavoitteena on selvittää ja esittää luonnonsuojeluverkoston täydentämiskohteet, sekä muut luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja ekologisen verkoston kannalta merkittävät luontokohteet, joiden arvot Espoossa tulisi turvata.

Espoon käytännöt luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi -osion tavoitteena on koota kaupungin käytännöt luonnon monimuotoisuuden huomioimiseksi ja edistämiseksi suojeluverkoston ulkopuolella.

Hankkeen lopputuotokset ja tulokset

Luonnonsuojelun toimenpiteet- hankkeessa tehtiin laajaa selvitystyötä, aineiston koontia, analyseja, kyselyjä ja viestintää. Hanke tehtiin yhteistyössä ympäristökeskuksen, kaupunkisuunnittelukeskuksen ja kaupunkitekniikan keskuksen kesken. Päävalmistelijana oli ympäristökeskus. Projektin lopputuotokset ja tärkeimmät tulokset esitetään tässä tiiviisti osa-alueittain.

Ekologisen verkoston nykytilaselityksessä saatiin kokonaiskuva siitä, mitä tunnettuja luontoarvoja Espoossa on ja missä ne sijaitsevat. Analyysien pohjalta määriteltiin Espoon tärkeimmät ekologiset ydinalueet ja niiden väliset yhteydet. Työn lopputuotoksena on loppuraportti sekä paikkatietoaineistot arvoalueista ja ekologisista yhteyksistä. Maankäytön suunnittelua varten ekologisille yhteyksille tehtiin ohjeistus.

Selvitys muodostaa lähtötason, jonka parantumista tai huonontumista voidaan jatkossa seurata. Tulokarttojen arvoalueet, merkittävät ekologiset yhteydet sekä niiden heikkenemiskohdat suositellaan ottamaan huomioon maakäytön suunnittelussa. Ekoyhteyksien heikentäminen ja vahvistaminen ovat riippuvaisia maankäytön toimenpiteistä.

Luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelmassa ja sen selvitysosassa esitetään luonnonsuojeluverkoston tärkeimmät täydennyskohteet Espoossa, sekä muut luontoarvoiltaan keskeiset kohteet. Lisäksi tarjotaan keinoja turvata niiden keskeiset arvot ja toiminnot ohjelmassa kehitetyn luokituksen avulla. Työ tuo kaavoitukseen ja tarkempaan suunnitteluun taustatietoa, jotta luontoarvot voidaan ottaa Espoossa entistä paremmin kokonaisuutena huomioon. Toimenpiteet on ajoitettu seuraavan kymmenen vuoden ajalle, vuoteen 2030. Työ on luonteeltaan joustava, päivittyvä dokumentti, jota voidaan muokata lisätiedon myötä.

Lopputuotoksena on raportti, johon kuuluu toimenpideohjelma sekä selvitysosio. Kaikista tarkastelluista kohteista esitetään tiedot ja rajauseitykset kohdekorteilla. Ohjelman kohteista on lisäksi paikkatietoaineistot. Alueiden lopulliset rajaukset ja niille soveltuvat toiminnot ratkaistaan kaavoituksen yhteydessä tai luonnonsuojelualueen perustamispäätöksessä. Toimenpiteiden suunnittelun yhteydessä huomioidaan myös muut intressit, kuten virkistyskäytön ja harrastustoiminnan tarpeet.

Espoon käytännöt luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi -osiossa koottiin yhteen luonnon monimuotoisuuteen vaikuttavia ajanmukaisia käytännön ohjeistuksia ja työkaluja sekä tavoitteita ja kehittämisideoita. Painopiste oli kaupunkisuunnittelukeskuksen, ympäristökeskuksen ja kaupunkitekniikan keskuksen toiminnassa.

Osion lopputuotos on koontiraportti, joka kertoo kaupungin tekemästä työstä, mutta myös edistää kaupungin yksiköiden yhteistyötä, tiedonvälitystä ja viestintää. Samalla halutaan sujuvoittaa suunnitelmallista työtä luonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.